

การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา
สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4
THE PARTICIPATORY MANAGEMENT AND TEACHER QUALITY OF WORK LIFE
IN MUNICIPALITY SCHOOL, THE 4th LOCAL EDUCATION

นิสรพร แชมชุงาม¹
NISSARAPON CHAMCHUNGAM
นพดล เจนอักษร²
NOPADOL CHENAKSARA
ประเสริฐ อินทร์รักษ์³
PRASERT INTARAK

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) คุณภาพชีวิตการทำงานของครู 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยใช้สถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 จำนวน 32 โรง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการแทนจำนวน 1 คน และพนักงานครูจำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 64 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ ซัชกิน (Sashkin) และคุณภาพชีวิตการทำงานของครูตามแนวคิดของวอลตัน (Walton) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ส่วนอีก 3 ด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

2) คุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ การพัฒนาความสามารถของมนุษย์ ความเจริญก้าวหน้าและสวัสดิการ การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ส่วนอีก 5 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและมีสุขภาพดี การเกี่ยวข้องทางสังคม การบูรณาการทางสังคม จังหวะของชีวิตโดยมีส่วนร่วม ธรรมเนียมในองค์กรการทำงาน

3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม/ คุณภาพชีวิตการทำงาน

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abatract

The purposes of this research were to identify : 1) the participatory management 2) teacher quality of work life 3) the relationships between the participatory management and teacher quality of work life in municipality school ,the 4th local education. The population of this study were the teacher in municipality school, the 4th local education. The samples were 32 schools. There were 2 respondents from each school consisted of an administrator, a deputy director or a representative and a teacher with totally of a school 64 respondents. The research instrument was a questionnaire about the participatory management on the concept of Sashkin and teacher quality of work life on the concept of Walton. The statistic used for analyzing the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The findings of this research were as follows:

1) The participatory management were as a whole was rated at a high level. When considered in each aspect was found at the highest section from mean in the order of high to low: participation in goal setting. The other section was in the high level: participation in decision making, participation in change and participation in problem solving.

2) The teacher quality of work life were as a whole was rated at a high level. When considered in each aspect, there were 3 aspects rated at a high level. Those ordered based on the highest to the lowest arithmetic mean as: development of human capacities, growth and security, adequate and fair compensation. For the other 5 aspects were rated at a high level and ordered from the highest to the lowest arithmetic mean as: safe and healthy environment, social relevance, social integration, the total life space and constitutionalism in the work organization.

3) There was high positively significant relationships between the participatory management and teacher quality of work life in municipality school, the 4th local education. at 0.01 level.

KEYWORDS : The Participatory management/ Quality Of Work Life

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการพัฒนาทั้งปวง การศึกษาเป็นหนทางแห่งการพัฒนาชีวิตและสร้างความมั่นคงไม่ว่าจะเป็นการศึกษา ในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน หรือการศึกษาตามอัธยาศัย เพราะจะช่วยเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ความสามารถในแต่ละบุคคล ดังนั้น การศึกษาจะต้องไม่สิ้นสุดเพียงแค่จบจากโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถานบันการศึกษาต่าง ๆ แต่จะต้องส่งเสริมให้ทุกคนได้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

การบริหารแบบมีส่วนร่วมมักเกิดปัญหาการขาดเทคนิคในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญ รวมทั้งไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของฝ่ายบริหาร การขาดความสัมพันธ์กับชุมชน ไม่ให้ความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม ทำงานโดยไม่ปรึกษาหารือ ไม่ตอบสนองชุมชน ไม่กำหนดบทบาทที่เหมาะสมแก่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในสถานศึกษาทำให้ประชาชนเดือดร้อน ความเอาใจใส่นักเรียนน้อยลง ไม่มีผลงานที่ประสบความสำเร็จและข่าวในทางลบของสถานศึกษา ปัญหาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอาจเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ การปฏิบัติตามวัฒนธรรม ระบบบางประการของสังคมไทย เช่น ระบบอุปถัมภ์ ระบบผู้ใหญ่ผู้น้อย การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดแรงจูงใจ ในการแสวงหาโอกาสที่สร้างความท้าทาย ทำงานขาดความกล้าเสี่ยง คิดในกรอบการทำงานตามกรอบ ไม่เร่งเร้าที่จะพัฒนางานให้เกิดผลโดยจริงจัง ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาการทำงานในองค์กร มักจะบริหารงานแบบเดิมๆ นอกจากนี้ยังพบปัญหาในการปฏิบัติงานในภาพรวมของบุคลากรในองค์กรยังไม่มีการทำงานอย่างจริงจัง

บทบาทของครูเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนและพัฒนาระบบการศึกษาให้เกิดคุณภาพตามที่สังคมคาดหวัง แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ครู - อาจารย์ในแวดวงการศึกษาได้ถูกตั้งคำถามจากสังคมว่ามีศักยภาพและคุณภาพเพียงใดในการให้การศึกษาแก่พลเมืองในการจัดการศึกษา อาจเป็นทัศนคติ ค่านิยมในการเลือกเรียนวิชาชีพครู ความอ่อนด้อยทางวิชาการของครู ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบมาก หรืออื่น ๆ ซึ่งล้วนแต่เชื่อมโยงส่งผลซึ่งกันและกัน และปัจจัยหนึ่งที่ได้ถูกเสนอขึ้นก็คือ อาชีพการเป็นครูนั้นเกิดค่านิยมทางสังคมที่ไม่สร้างแรงจูงใจให้คนเก่งคนดีเข้ามาศึกษาและประกอบอาชีพครู ขณะเดียวกันครูที่มีอยู่ในระบบอาชีพก็มีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่มั่นคง รายได้น้อย ขณะที่ความต้องการในการใช้ายการบริโภคเพื่อการดำรงชีวิตจะมีมากขึ้น ตามสภาวะการบริโภคของสังคม ทำให้ครูมีหนี้สินมาก รายได้ไม่พอกับรายจ่ายทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงทำให้ครูไม่มีสมาธิและขาดแรงบันดาลใจที่จะให้ครูได้ทุ่มเทกำลังปัญญา กำลังกายในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ซึ่งก็คือพลเมืองของสังคมไทยเท่าที่ควร การสร้างคุณภาพชีวิตการทำงาน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง คุณภาพชีวิตการทำงานในลักษณะของความพึงพอใจในการทำงานนั้นจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานและยังเป็นเรื่องจูงใจให้เกิดความต้องการทำงาน ซึ่งนำไปสู่ประสิทธิภาพและเกิดการเพิ่มผลผลิตขององค์กรในที่สุด เรียกได้ว่าบรรลุเป้าหมายของทั้งบุคคลในฐานะสมาชิกขององค์กรและตัวองค์กรเอง

วัตถุประสงค์

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

- 1) เพื่อทราบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4
- 2) เพื่อทราบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4
- 3) เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัด เทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคต่างๆ จากเอกสาร ข้อมูลทางสถิติ รายงานและบทความต่างๆ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลจากการศึกษา แนวคิดหลักการ ทฤษฎีจากนักการศึกษาหลายท่าน เป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการวิจัย และเสนอโครงการวิจัยต่อภาควิชาการบริหารการศึกษา เพื่อขออนุมัติโครงการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามโครงการวิจัยเป็นขั้นตอนในการจัดสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำเครื่องมือไปพัฒนาและตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่กำหนดเป็นตัวอย่างในการวิจัย นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การเสนอรายงานผลการวิจัยเป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการวิจัย นำเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อพิจารณาอนุมัติ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 ที่

จัดการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนสังกัดใน 4 จังหวัด คือ จังหวัดกาญจนบุรีจำนวน 6 โรงเรียน จังหวัดนครปฐมจำนวน 10 โรงเรียน จังหวัดราชบุรีจำนวน 11 โรงเรียน และจังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 8 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 35 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 จำนวน 32 โรงเรียน ที่ได้จากการกำหนดตัวอย่างจากตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling) โดยจำแนกตามกลุ่มจังหวัด

ผู้ให้ข้อมูล

กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สถานศึกษา 1 คน 2) พนักงานครูเทศบาล 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 64 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรต้น ตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ ซัชกิน (Sashkin) ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา 4) การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง

2) ตัวแปรตาม ตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานตามแนวคิดของ วอลตัน (Walton) ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้ 1) การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม 2) สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและมีสุขภาพดี 3) การพัฒนาความสามารถของมนุษย์ 4) ความเจริญเติบโตและสวัสดิการ 5) การบูรณาการ

ทางสังคม 6) ธรรมเนียมในองค์กรการทำงาน 7) จังหวะ
ของชีวิตโดยส่วนร่วม 8) การเกี่ยวข้องทางสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น
แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร
แบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยนำมาจากตามแนวคิดของ
ซัสคิน (Sashkin)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพ
ชีวิตการทำงานของครู โดยผู้วิจัยนำมาจากตามแนวคิด
ของวอลตัน (Walton)

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะแบบประเมิน
ค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างเครื่องมือที่
เป็นแบบสอบถามขึ้น ตามกรอบแนวคิดและ
วัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการ
ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แล้วนำ
ผลการศึกษา มาพัฒนาเครื่องมือโดยการปรึกษาอาจารย์
ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
(content validity) ของแบบสอบถามโดยนำ
แบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบ
และปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาและเนื้อหาโดย
พิจารณา ค่า IOC (index of item objective
congruence) นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ค่า IOC ที่
ใช้ได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.5 ขึ้นไปจึงจะสามารถนำมาใช้เป็น
ข้อคำถามได้ โดยค่าที่ได้เท่ากับ 0.60 – 1.00

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลอง
ใช้ (try out) กับผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ

สถานศึกษา และพนักงานครูเทศบาล ในโรงเรียนสังกัด
เทศบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 โรงเรียน

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา
คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการ
ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์
แอลฟา (The coefficient of Alpha) มีค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ 0.96

ขั้นที่ 5 จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยใน
ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยทำบันทึกถึงบัณฑิตวิทยาลัยผ่านภาค
วิชาการบริหารการศึกษา เพื่อทำหนังสือขอความ
ร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนสังกัด
เทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 รวม 4 จังหวัด
ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัด
ราชบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยนำหนังสือที่บัณฑิตวิทยาลัยออกให้
ส่งไปยังแต่ละสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอ
ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3) ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยขอให้แต่ละ
สถานศึกษาส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์และบาง
แห่งผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์ของ
การวิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนโดยใช้
ค่าสถิติดังนี้

1) วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ความคิดเห็นโดยใช้ค่าความถี่ (frequency: f) และค่า
ร้อยละ (Percentage: %)

2) วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ
คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัด
เทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 ใช้ค่ามัธยเลข

คณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) โดยพิจารณาค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best)

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 ใช้การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด 30 โรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 อายุ 36-45 ปี และอายุ 46 ปีขึ้นไปมากที่สุด

จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 น้อยที่สุดคืออายุ 26-35 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็น 75.00 รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 และระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.67 ตำแหน่งปัจจุบันมีผู้ให้ข้อมูลเท่ากัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการแทนจำนวนกลุ่มละ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และตำแหน่งพนักงานครูเทศบาลจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ประสบการณ์ในการทำงาน คือ ประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี มากที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาก็คือ 21-30 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 รองลงมาก็คือ 31 ปีขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 21.67 และน้อยที่สุดคือต่ำกว่า 11 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวม

(n=30)

ด้าน	การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X_1)	4.50	0.39	มากที่สุด
2.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (x_2)	4.48	0.38	มาก
3.	การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (x_3)	4.38	0.42	มาก
4.	การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (x_4)	4.40	0.46	มาก
	รวม (X_{tot})	4.46	0.32	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D.

=0.32) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยเทศน้อยไปหามาก
ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.50$,
S.D. = 0.39) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} =$
4.48, S.D. = 0.38) การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง(
 $\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.46) การมีส่วนร่วมในการ
แก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมเท่ากับ 0.32 ลักษณะเช่นนี้
ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปใน
ทิศทางเดียวกัน

มากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยเทศ
มากไปหาน้อยดังนี้ การพัฒนาความสามารถของมนุษย์

($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.40) ความเจริญก้าวหน้าและ
ความมั่นคงในงาน/อาชีพ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.40)
การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ($\bar{X} =$
4.53, S.D. = 0.32) สภาพการทำงานที่ปลอดภัย
และมีสุขภาพดี ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.39) การ
เกี่ยวข้องทางสังคม ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.39)
การบูรณาการทางสังคม สังคม ($\bar{X} = 4.48$, S.D.
= 0.41) จังหวะของชีวิตโดยมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.45$,
S.D. = 0.31) และธรรมเนียมในองค์กรการทำงาน ($\bar{X}$
= 4.45,

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4

ร้อยละ 10.00ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ

ตารางที่ 2 พบว่า ค่ามัธยเทศน้อย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน
สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวม

(n=30)

ข้อ	คุณภาพชีวิตการทำงานของครู(Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม (y_1)	4.53	0.32	มากที่สุด
2.	สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและมีสุขภาพดี (y_2)	4.49	0.39	มาก
3.	การพัฒนาความสามารถของมนุษย์ (y_3)	4.66	0.40	มากที่สุด
4.	ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน/อาชีพ (y_4)	4.56	0.40	มากที่สุด
5.	การบูรณาการทางสังคม (y_5)	4.48	0.41	มาก
6.	ธรรมเนียมในองค์กรการทำงาน (y_6)	4.44	0.44	มาก
7.	จังหวะของชีวิตโดยมีส่วนร่วม (y_7)	4.45	0.31	มาก
8.	การเกี่ยวข้องทางสังคม (y_8)	4.49	0.39	มาก
	รวม (Y_{tot})	4.49	0.29	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน
ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่น
ที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 4.49$, S.D.
= 0.29) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับ

S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
โดยรวมเท่ากับ 0.29 ลักษณะเช่นนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม
มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน
สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=30)

	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y _{tot}
X ₁	.872**	.842**	.398**	.384**	.411**	.425**	.857**	.890**	.819**
X ₂	.744**	.647**	.479**	.416**	.429**	.413**	.646**	.647**	.713**
X ₃	.486**	.420**	.420**	.497**	.441**	.426**	.511**	.508**	.597**
X ₄	.465**	.488**	.385**	.490**	.415**	.338**	.414**	.342**	.538**
X _{tot}	.823**	.764**	.520**	.538**	.520**	.498**	.779**	.775**	.841**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X_{tot}) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู (Y_{tot}) ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy}=0.841$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาแต่ละคู่พบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านดังนี้

การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X₁) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.819$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X₂) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.713$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (X₃) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.597$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (X₄) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.538$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X₁ - X₄) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู (Y₁) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.465 - 0.872 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X₁) ($r=0.872$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X₂) ($r=0.744$) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (X₃) ($r=0.486$) และการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (X₄) ($r=0.462$) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X₁ - X₄) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู (Y₂) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.420 - 0.842 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X₁) ($r=0.842$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X₂) ($r=0.647$) การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (X₄) ($r=0.488$) และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (X₃) ($r=0.420$)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม ($X_1 - X_4$) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู (Y_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.385 - 0.479 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_2) ($r=0.479$) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (X_3) ($r=0.420$) การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X_1) ($r=0.398$) และการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (X_4) ($r=0.385$)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม ($X_1 - X_4$) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู (Y_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.384 - 0.497 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (X_3) ($r=0.497$) การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (X_4) ($r=0.490$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_2) ($r=0.416$) และการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X_1) ($r=0.384$)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม ($X_1 - X_4$) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู (Y_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.411 - 0.441 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (X_3) ($r=0.441$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_2) ($r=0.429$) การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (X_4) ($r=0.415$) และการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X_1) ($r=0.411$)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม ($X_1 - X_4$) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู (Y_6) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.338 - 0.426 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (X_3) ($r=0.426$) การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X_1) ($r=0.425$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_2)

($r=0.413$) และการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (X_4) ($r=0.338$)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม ($X_1 - X_4$) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู (Y_7) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.857 - 0.414 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X_1) ($r=0.857$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_2) ($r=0.646$) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (X_3) ($r=0.511$) และการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (X_4) ($r=0.414$)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม ($X_1 - X_4$) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู (Y_8) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.890 - 0.342 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X_1) ($r=0.890$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_2) ($r=0.647$) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (X_3) ($r=0.508$) และการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (X_4) ($r=0.342$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริงของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้ 1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้านและระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง และการมีส่วนร่วมในการ

แก้ปัญหา ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง เหตุเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ผู้ได้บังคับบัญชามีแบบแผนแนวทางการบริหารที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาเกิดขึ้นโดยการที่ผู้บริหารผู้ได้บังคับบัญชา ชุมชน สังคม องค์กรเอกชน องค์กรภาครัฐ และผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผิดชอบ ร่วมภาคภูมิใจ ยิ่งผู้บริหารสนับสนุนให้มี การร่วมมือกันเท่าใด ยิ่งเพิ่มพูนอำนาจและความศรัทธาแก่ผู้ได้บังคับบัญชามากขึ้นเท่านั้น มากกว่าการที่ผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่ตามลำพัง เพราะว่าผู้บริหารและผู้ได้บังคับบัญชาต้องทำงานกันเป็นทีม ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการนำวิถีประชาธิปไตยมาสู่การปฏิบัติโดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างขวัญและกำลังใจให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยการมีส่วนร่วมในการบริหารที่สำคัญ คือ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล การทำงานในสถานศึกษาหากมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงานจนสิ้นสุดกระบวนการดำเนินงานย่อมทำให้ การดำเนินงานในสถานศึกษาเกิดผลสำเร็จและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารจึงนับว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากในการที่จะผลักดันให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเกิดผลสำเร็จสามารถขับเคลื่อนการบริหารงานให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้ การบริหารในยุคปัจจุบันผู้บริหารจำเป็นต้องใช้แนวทางและวิธีการบริหารหลากหลายรูปแบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุด ในอดีตที่ผ่านมา

ผู้บริหารมักใช้อำนาจในการตัดสินใจสั่งการ ซึ่งวิธีดังกล่าวแม้จะประสบความสำเร็จ แต่อาจก่อให้เกิดแรงต้าน และเกิดความขัดแย้งภายในองค์กร เนื่องจากผู้ร่วมปฏิบัติงานไม่รู้สึกรู้สึถึงความเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมคิด ร่วมทำร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบทำให้ผลงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญนำแนวทางวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) เป็นแรงส่งเสริมในการดำเนินงาน โดยการนำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัติ นั้นมาจัดทำให้ได้มาตรฐาน เพื่อที่จะบริหารงานในส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดกระบวนการ วิธีการ และการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้ และทำให้มองเห็นภาพรวมของสถานศึกษาที่หลากหลาย วงจรคุณภาพ (PDCA) ซึ่งเป็นทฤษฎีการบริหารยุคใหม่ อาจส่งเสริมการวางแผนระบบการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยส่งเสริมให้เกิดขึ้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม ผู้บริหารในปัจจุบัน จึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยการศึกษาทฤษฎีแนวคิดพื้นฐานในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานและการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาแนวทางการสร้าง และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรู้สึกถึงความรัก และเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงานอย่างแท้จริง จึงทำให้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี ภูสุวรรณ์ การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจกรรม นักศึกษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิษฐ์วดี จิรโรจน์ปัญญา ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา คล้ายหนองสรวง ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3” พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาความสามารถของมนุษย์ ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน/อาชีพ การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม และระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและมีสุขภาพดี การเกี่ยวข้องทางสังคม การบูรณาการทางสังคม จังหวะของชีวิตโดยส่วนร่วม ธรรมเนียมในองค์กรการทำงานตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงส่งผลให้ครูได้รับการสนับสนุน จากรัฐบาลอย่างเพียงพอในการจัดการเรียนการสอนมีแรงจูงใจในการทำงาน สถานศึกษาให้ความสำคัญกับอาคารสถานที่มากขึ้น เอื้อต่อการปฏิบัติงานให้มีความสุขสบายมากขึ้นเพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความสุขที่ดีและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ครูทำงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพครูต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารให้นำวิธีการใหม่ ๆ และนำความรู้ที่ได้รับ

จากการเข้าร่วมอบรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนำมาพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถเท่าเทียมกัน สถานการณ์ในการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน การนำความรู้มาพัฒนาครูเป็นนโยบายสำคัญที่จะทำให้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การทำงานในสถานศึกษาครูทุกท่านจะได้นำความรู้มาปรึกษาหารือ เข้าร่วมงานการทำงานเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสถานศึกษา ทำให้เกิดการประสานสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อนร่วมงาน การทำงานที่เป็นระบบและมีระเบียบตามที่โรงเรียนต้องการส่งผลให้สถานศึกษามีแบบแผนมีบรรทัดฐานการทำงานที่มาตรฐานตามแบบแผนที่กำหนดไว้ได้อย่างชัดเจนทำให้ครูจัดสรรเวลาในการทำงานได้อย่างมีระบบตลอดจนมีเวลาในการทำงานและให้กับครอบครัวและชีวิตส่วนตัวอย่างเหมาะสม การจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน โดยส่งเสริมให้ครูทุกคนโดยไม่แบ่งว่ามีประสบการณ์ในการทำงานมากหรือน้อย ได้ทำโครงการหรือเข้าร่วมโครงการต่างๆ ให้โอกาสในการเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน จึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตการทำงานของครูดีขึ้น คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชิต กิจขอบได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา มีคุณภาพชีวิตในการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา มีคุณภาพชีวิตในการทำงานดีที่สุดอันดับแรก คือ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 2 คือ ด้านสังคมสัมพันธ์ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 3 คือ ด้านโอกาสพัฒนาศักยภาพ

มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 4 คือ ด้าน ธรรมเนียมในองค์กร มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 5 คือ ด้านภาวะอิสระจากงาน มีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 6 คือ ด้านความภูมิใจใน องค์กร มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 7 คือ ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน มีคุณภาพชีวิตอยู่ ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือ ด้านรายได้ และประโยชน์ตอบแทน มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปาน กลางและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชานุช พันธนิยะ ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน พื้นที่เขตอำเภอรัตนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสงขลาเขต 2 มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิต การทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งในด้านการได้รับ สิ่งตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมที่ ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านการพัฒนา ความสามารถ ของบุคคล ด้านความก้าวหน้าและความ มั่นคงในการทำงาน ด้านการบูรณาการด้านสังคม ด้านประชาธิปไตย/สิทธิในองค์กร ด้านจังหวะชีวิตโดย ส่วนรวม และด้านการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคมและ สอดคล้องกับงานวิจัยของจินตาทันต์ คงเดชชาญ ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงาน ครูเทศบาลในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงาน ครูเทศบาลมีค่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็น รายด้าน พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครู เทศบาลที่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 7 ด้าน โดยเรียง ตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านการบูรณา การด้านสังคม ด้านความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคง ในงาน ด้านการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม ด้าน ประชาธิปไตยในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมที่ ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพและด้านจังหวะชีวิต ส่วน ด้านการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรมอยู่ใน ระดับปานกลาง

3. จากผลการวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัด เทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่ามีความสัมพันธ์กันทุกคู่ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัด เทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 มีความสัมพันธ์กัน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการบริหาร เน้นการมีส่วนร่วมใน ทุก ๆ ฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร รวมถึงครูผู้สอน จะต้อง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้มีอำนาจตัดสินใจใน การบริหารงานในระดับโรงเรียนจะต้องมี ทุก ๆ ฝ่าย ร่วมกันดำเนินงานและตัดสินใจ วางแผน ร่วมกัน ตั้งเป้าหมายในการดำเนินงานให้ชัดเจน เพื่อที่งานจะได้บรรลุเป้าหมายตามแผนงานเข้าสู่ระบบ การตัดสินใจในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เพื่อลงมือ ปฏิบัติตามงานที่วางไว้ เมื่องานเกิดข้อผิดพลาดทุกฝ่าย จะได้มีส่วนร่วมช่วยกันแก้ไขปัญหาและพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงในทุกด้าน เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการเรียนรู้ของสถานศึกษาและคุณภาพ ชีวิตการทำงานของครู จะได้มีประสิทธิภาพมีความสุข มีแรงจูงใจในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ได้ค่าตอบแทนที่ดี ปลอดภัย ได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองมา ใช้ในการปฏิบัติ ได้มีส่วนร่วมในการดำรงชีวิตและ ทำงานที่เกี่ยวข้องกับสังคมอย่างมีความสุข เพื่อรองรับ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคตต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของฟาวเลอร์ (Fowler) ทำการ วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจสั่งการกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐต่าง ๆ ทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู

2. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูอาจารย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับครูอาจารย์โรงเรียนที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการมีขวัญกำลังใจในการทำงานของครูแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของทอสกี (Tausky) ศึกษาเรื่องผลผลิตแรงจูงใจ และคุณภาพชีวิตการทำงานแสดงให้เห็นว่าการได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจะต้องได้รับสิ่งกระตุ้นแรงจูงใจด้านความมั่นคงในการทำงานและค่าตอบแทน ซึ่งค่าตอบแทนที่ได้จากผลกำไรของบริษัทที่ผู้ใช้งานมีส่วนร่วมในการทำงาน นอกจากนั้นสิ่งที่เป็นแรงจูงใจด้านความท้าทายในงาน เงินเดือน รายได้และค่าตอบแทนที่เพียงพอ รวมทั้งค่าตอบแทนได้จากการมีส่วนในผลกำไร และความมั่นคงในการทำงานและช่วยให้พัฒนาชีวิตในการทำงานได้ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหาร เพื่อเปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะการพัฒนาใหม่ ๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชาตามกำหนดหลักการทำงาน เนื่องจากผู้ใต้บังคับส่วนใหญ่จะได้รับผิดชอบงานต่าง ๆ ที่ตนถนัดและเหมาะสมใน การทำงานย่อมรู้ว่าปัญหาที่เกิดจากการทำงานควรแก้ไขให้ตรงจุดเป้าหมาย และส่งเสริมให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ช่วยคิด ช่วยทำและดำเนินงานเพื่อเป็นการแก้ปัญหาให้องค์กรอย่างเหมาะสม ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ธรรมชาติของครูการทำงานอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีอิสระในรับฟังมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคและได้รับสิทธิต่าง ๆ อย่างเสมอกัน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 ในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับสูงแต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงกับธรรมชาติของครูการทำงานอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่น ดังนั้น ผู้บริหารควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง ออกแบบสื่อนวัตกรรมแปลกๆใหม่ ในการแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นภายใต้การดำเนินงานภายในโรงเรียนและมีการพัฒนาปรับปรุงธรรมชาติของครูการทำงานให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับฟังการเปลี่ยนแปลงและยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ตามกฎระเบียบกติกาได้ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยในอนาคต ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมและคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3. ควรมีการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมและคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา

รายการอ้างอิง

- จินดา กานต์ คงเดชาชาญ, "คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาลในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), 103 - 104.
- ธีระ รุญเจริญ, การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา(กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง, 2550),38.
- นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ. "ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น,2559),19.
- ผจญ เณลิมาสาร์, คุณภาพชีวิตการทำงาน. เข้าถึงเมื่อ 12 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก [http://www.moe.go.th2moe/th/news/detail.php?NewsID=12168&Key=news research](http://www.moe.go.th2moe/th/news/detail.php?NewsID=12168&Key=news%20research)
- พลาภินา วงศ์เลขา, การศึกษาตลอดชีวิต พัฒนาคนไทยอย่างยั่งยืน,"หนังสือพิมพ์เดลินิวส์"(7 กุมภาพันธ์ 2555),10.
- รัชนิ ภูสุวรรณ์."การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจกรรมนักศึกษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,2557) ,76 - 77.
- วิจิต กิจชอบ."คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา" (ภาคินพนธ์ สาขาวิชาการจัดการทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต,2553),110.
- ไศภิดา คล้ายหนองสรวง, "การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา,2558), 86-87.
- สามารถ สวัสดิ์พิพัฒน์, ทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553),6.
- สุชานุช พันธนิยะ. "บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู"วารสารวิทยบริการ 21,2 (พฤษภาคม- สิงหาคม 2553), 69 – 72.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา,รายงานการวิจัยฉบับย่อ โครงการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ การเงิน และความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรุงเทพฯ:ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตครู สกสศ., 2554),1-2.

Cronbach, Lee J. **Essentials of Pyschological Testing**, 3rded. (New York : Harper & Row Publisher, 1974), 16.

Fowler, M.B., "The Relationship Between Teacher's Perceived Participation in Educational Decision - Making and Teacher Morale in Selected Elementary School In Targeted Southeastern States" (Dissertation Abstract International, 1986), 3204 - A.

Krejcie, V Robert and Morgan, W Daryle **Determining Sample Size For Research Activities** ,Journal for Education and Psychological Measurement, No 3 (November 1970) ,608.

Likert, Rensis **New Pattern of Management** (New York : McGraw - Hill Book Company, 1992) 74.
Sashkin , Marshall, **A manager's guide to participative management** (New - York : AMA Membership Publication Division, 1982), 110 - 113.

Tausky, Curt, "Productivity, Incentives, and the Quality of work life," Nation Forum (1982), 56.

Walton, Richard E., " **Quality of work life**". In Mirza S. Saiyadain (Eds.), Human Resources Management (New Delhi : McGraw - Hill offices, 2009), 396 – 397.